

prima, ac summa essentia videtur posse esse emortua. Vivit ergo, et vita est; hoc est, se se movet, et se in se movet, et quasi fervescit. Unde a Græcis ζωή quasi ζέουσα fervens essentia, et ebulliens, et τὸ ζέον τῆς οὐσίας videtur dicta, essentiae ebullitio. Quia sicuti quod fervet, in se movetur, sic essentia quæ se se movet videtur fervere. Itaque vita, essentia fervens, seu essentiae fervor videtur dici posse. Qua nimirum ociosa non sit neque iners, sed excitata, et expergefata. Nam sicuti essentia simpliciter, rem constituit, et facit existere, et subsistere, sic vita, eam essentiam excitat, et vel motus essentiae est, vel in ea est causa motus. Omne enim quod movetur, quia vitæ particeps est, movetur. Neque aliud vera vita est, quam essentiae in se ipsa motio. Igitur si essentia, et ens movetur, per vitam movetur sibi intrinsecam. Si intellectus si anima moverent, per vitam eis moventur innatam. Et si quæ corpora ab anima moveantur motus quorum, ipsam diximus esse principium, per vitam quæ animæ inest, revera moventur. Et revera, ubique, sive in intelligibilibus, sive in sensibilibus, sive in mediis, et motus quidam internus. Et mediusfidius, essentiali sua deffinitione comprehendi potest, si dicatur, vita est essentia parturiens actionem. Nam dum essentia, et ens quodlibet per vires sibi innatas, ad actionem se præparat, et properat, ea præparatio, properatio, et motio quædam est intrinseca, et quam supra motionem in essentia appellabamus, et eam vitam esse dicimus. Se se enim movet, et a se movetur. Est autem vita multiplex sicuti, et essentiam multiplicem esse ostendimus. Et ubique est, inter ens, a quo venit, et intellectum seu notitiam quam producit, media. Nam sicuti hæc tria, Ens, Vita, Mens ubique sunt. Primo tamen, et essentialiter in ente. In quo, et in essentia, et vita, et mens, et entium summitas: ita vita, est medium entis centrum, entis scilicet intelligibilis, intelligibilis, et ipsa, in intelligibili ipso, et ente, et mundo. Participans quidem ipsa essentiam, ab intellectu vero participatur. Prodit enim ipsa ex ente, profert vero ex se mentem. Omne autem productum, producentis fert secum proprietatem. Hæc ergo de vita intelligibili, ac prima, in qua vitæ omnes reliquæ intelligibiles, sicuti in primo ente, essentiaque essentiae, et entia reliqua. et in prima unitate unitates reliquæ omnes. Post quas intelligibiles vitas, et simpliciter vitas, sunt vitæ aliæ multiplices, sicuti post essentias simpliciter, essentiae aliæ multæ. Proxima quibus, est vita intellectualis, qua intellectus, et mentes vivunt. Hanc sequitur, vita animaria, per quam vivunt animæ. Alia est vita naturalis, qua Naturæ habent vivere, et vitam. Alia vita est qualitatum, alia formalis. Alia denique corporum. Et ubique vita, est essentiae fervor, et actionum parturitio. Et omne quod ab ea constituitur vivens, essentia est fervens, et cognoscens. Neque enim inferiorum quicquam est, quod sicut essentiae est particeps, non sit etiam particeps vitæ, et cognitionis; cognitio autem omnis est ab intellectu. Quod mox palam siet. Nunc vero colligamus. In prima, ac regina unitate, non solum alias esse unitates omnes, et rerum ideas, verum etiam ipsas verissimas essentias omnes, omniaque vere entia. Sed et vitam primam, et vitas omnes veras; inter se distinctas omnes simul, et unitas, ita ut omnes sint in omnibus, et singulæ in se ipsis. Et cum omnibus esse, etiam primum intellectum, et intellectus omnes absolutos, divinosque. Quod libro sequenti demonstrabitur.

FINIS DECIMIQUARTI LIBRI.